

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Haber-Yorum

Çin ve Orta Asya Ülkeleri Üzerindeki Etkisi!

Haber:

Xinhua haber ajansı, Çin Halk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Xi Jinping, Kazakistan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Tokayev, Kırgızistan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Caparov, Tacikistan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Rahmonov, Türkmenistan Cumhurbaşkanı Berdimuhammedov ve Özbekistan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Mirziyoyev'in, diplomatik ilişkilerin başlamasından bu yana 30 yılın geçmiş olması münasebetiyle "Orta Asya Ülkeleri - Çin" adı altında online bir toplantı gerçekleştirdiklerini duyurdu.

Yorum:

Orta Asya ve Çin başkanlarının online olarak yaptıkları toplantı, Çin'in Orta Asya ülkeleri üzerindeki artan etkisinden dolayı bazı sorunların kapatılması olarak nitelendirilebilir. Zira Orta Asya ülkelerinin Çin'e olan borçları bu ülkelerin maliyesinde çok büyük rakamlara ve oranlara ulaşmıştır. Örneğin: Açık kaynaklara ve basına göre Kazakistan'ın Çin'e olan borcu, gelirinin %10'nu oluşturan 12,5 milyar ABD dolarına ulaşmıştır. Kırgızistan'ın ise ülke gelirinin %20 oranını oluşturan 2.2 milyar dolar borcu vardır.

Bu ülkelerin ekonomisini kendilerine bağladıktan sonra Çin, dilini ve kültürünü öğretmek için enstitüler açmış ve ardından bu ülkelerle diplomatik ilişkilerin başlamasının 30. yılını kutlayan bu konferans gelmiştir. Pekin, Çin'in "Tek Kuşak Tek Yol" projesinin benimsenmesi için bu ülkelere gücünü göstermeye devam etmektedir. Ayrıca Çin, altyapıya yatırım yapmayı planlamakta ve önümüzdeki yıllarda da 500 milyon dolar yardım, 50 milyon doz Korona aşısı, temiz enerji ve daha fazlasını teklif etmektedir. Başka bir ifadeyle bu toplantı, Rusya'nın "terk edilmiş" Orta Asya ile olan ilişkilerinde yaptığı gibi değil, aksine Çin'in Orta Asya ülkelerine yaptığı bir teklifidir.

Moskova, Orta Asya ülkelerine güvenlikle ilgili genel konular dışında bir şey teklif edemediği gibi bu ülkelerin ekonomisine yaptığı yatırım ise Rusya'daki göçmenlerin paralarını ülkelere geri aktarmaktan başka bir şey değildir. Bu nedenle bu ülkeler üzerindeki etkisi devam etmesine rağmen, Rusya'nın bu ülkeler üzerindeki etkisi Çin'in etkisinden daha azdır ve onun önünde duramaz. Ayrıca bizzat Rusya, özellikle Batı'dan gelen son yaptırımlar ve tehditlerden sonra Çin'e giderek daha fazla bağımlı hale gelmiştir.

Orta Asya açısından olana gelince; günümüz dünyasının ve bu İslam beldelerindeki Müslümanların kalkınması, ancak Çarlık Rusya'sı bu toprakları işgal etmeden önceki yüzyıllarda olduğu gibi İslam'ın tatbik edilmesiyle mümkün olacaktır.

Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Ofisi İçin Yazan

Ali Ebu Eyyub